

mgr Daniel Rybak

Temat pracy doktorskiej:

Emocjonalność muzyki fortepianowej Nikolaia Medtnera - implikacje stylistyczne na przykładzie wybranych sonat fortepianowych

STRESZCZENIE

Twórczość Nikolaia Medtnera stanowi mało znaną, lecz wartościową część literatury fortepianowej. Pomimo faktu, iż w czasach życia tego rosyjskiego pianisty i kompozytora budziła uznanie oraz była doceniana w środowisku muzycznym, ostatecznie została znacznie zapomniana. Spuścizna twórcy obejmuje głównie solowe utwory fortepianowe: sonaty, koncerty, utwory cykliczne oraz miniatury. Do jego dorobku należą także liczne pieśni, kwintet fortepianowy oraz sonata skrzypcowa. Warto dodać, że w ostatnich dziesięcioleciach zainteresowanie muzyką Medtnera znacznie wzrosło. Źródeł takiego stanu rzeczy należałoby szukać w aspektach decydujących o jej wartości oraz atrakcyjności. Jednym z nich jest niewątpliwie emocjonalność, niejednokrotnie podkreślana, także przez samego kompozytora, który swoje poglądy na temat sztuki muzycznej opisał w książce *The Muse and The Fashion*. Zawarł w niej opinię, iż podłożem powstania dzieła artystycznego powinno być natchnienie, inspiracja, pragnienie ekspresji niewyraźnego. Opisywana praca poświęcona jest tej właśnie sferze kompozycji Medtnera, związanej z emocjami. Została ona ukazana w kontekście użytych środków kompozytorskich, które w połączeniu ze wspomnianą warstwą emocjonalną kształtują stylistykę jego twórczości.

Rozważania wzbogaca rys biograficzny kompozytora, zawarty w rozdziale pierwszym, ukazujący najważniejsze wydarzenia z jego życia zarówno zawodowego jak i prywatnego oraz w odniesieniu do opinii, iż był on znakomitym pianistą, charakterystyka jego możliwości odtwórczych.

Będąc świadomym tego, że źródłem opisu emocji i ekspresji należy szukać w dziedzinie psychologii, za istotne uznałem ogólne przybliżenie tych zagadnień w rozdziale drugim, także w odniesieniu do sztuki muzycznej, zwłaszcza w kontekście roli jaką emocjonalność odgrywa w procesie twórczym oraz odtwórczym. Część pracy poświęcona tym aspektom stanowi swoisty łącznik pomiędzy psychologicznym i muzycznym ujęciem emocji.

Kolejny rozdział jest charakterystyką twórczości fortepianowej Medtnera. Biorąc pod uwagę fakt, iż warsztat kompozytorski jest środkiem ekspresji emocji twórcy, przedstawiłem go w oparciu o przemyślenia kompozytora dotyczące sztuki muzycznej oraz elementów

składowych dzieła muzycznego. Podsumowanie tego rozdziału stanowi zestawienie opinii dotyczących twórczości Medtnera, pochodzących zarówno z czasów życia kompozytora jak i współczesnych.

Ostatni rozdział zawiera analizę wybranych sonat fortepianowych, utrwalonych przeze mnie na nośniku CD. Są to: Sonata fortepianowa g-moll op. 22, Sonata fortepianowa f-moll *Minacciosa* op. 53 nr 2 oraz Sonata fortepianowa e-moll *Night Wind* op. 25 nr 2. Każda z nich posiada układ jednoczęściowy, przyczyniający się do kondensacji zawartych w nich jakości ekspresywnych oraz brzmieniowych, co warto podkreślić bardzo szczegółowo zdefiniowanych za pomocą licznych określeń wykonawczo-interpretacyjnych zawartych w zapisie nutowym. Kompozycje te stanowią reprezentatywną część twórczości fortepianowej Medtnera. Ukazują bowiem nie tylko specyfikę sfery emocjonalnej oraz ukształtowań materiału dźwiękowego, lecz także prezentują różne źródła inspiracji ich powstania, obejmujące ówczesne wydarzenia historyczne oraz bezpośrednie odniesienia do literatury w formie cytatu umieszczonego przed zapisem nutowym.

Zakończenie pracy ma na celu ukazanie znaczenia sfery emocjonalnej utworów Medtnera, w odniesieniu zarówno do poglądów muzycznych twórcy jak i w kontekście doboru zindywidualizowanych środków kompozytorskich w celu ich wyrażenia, wspólnie kształtujących stylistykę jego twórczości.